

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Marie Žiškové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobkyně: **S. H.**, zastoupené JUDr. Lumírem Mičánkem, advokátem se sídlem Podolská 5, 147 00 Praha 4, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ze dne 18. 3. 2003, č. j. OAM-5711/VL-11-C10-2001, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 17. 10. 2003, č. j. 7 Az 148/2003-29,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalobkyně **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Výše označeným rozhodnutím ze dne 18. 3. 2003 neudělil žalovaný žalobkyni azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (dále též „zákon o azylu“); zároveň vyslovil, že se na žalobkyni nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

V žalobě proti tomuto rozhodnutí žalobkyně uvedla, že správní orgán na podkladě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci a na základě toho vydal rozhodnutí, které žalobkyně považuje s ohledem na zákon o azylu za nesprávné. Svoji zemi původu byla nucena opustit v důsledku mimořádně tíživých okolností a s vědomím bevvýchodností své situace. Ačkoli si žalobkyně byla vědoma toho, že důvody, pro něž žádala

o azyl, neodpovídaly zcela přesně podmínkám daným pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, s ohledem na její tíživou životní situaci požádala soud o posouzení možnosti udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Doplnila dále, že o azyl v České republice požádala poté, kdy byla zamítnuta její žádost o vydání cestovního pasu na ukrajinském zastupitelském úřadě. Chtěla v České republice požádat o trvalý pobyt, neboť v září 1997 uzavřela manželství s občanem České republiky P. H.. Z tohoto manželství se narodila dcera, která je státní občankou České republiky. Požádala proto soud, aby posoudil i možnost udělení humanitárního azylu za účelem sloučení rodiny. Ze všech výše uvedených důvodů navrhla zrušení napadeného rozhodnutí.

Městský soud v Praze výše označeným rozsudkem ze dne 17. 10. 2003 žalobu zamítl. V řízení před správním orgánem neshledal žádné vady a přisvědčil žalovanému i v právním posouzení věci. Skutečnost, že žalobkyně se v České republice provdala a založila rodinu, ani okolnosti, které jí způsobují problémy s vystavením nového cestovního pasu, nemohou být důvody, pro které lze azyl udělit. Žalovaný správní orgán v souladu se zákonem řádně zhodnotil provedené důkazy, přihlédl ke všem okolnostem případu a i k důvodům žalobkyně, které ji vedly k podání žádosti o udělení azylu. Jak dále Městský soud v Praze konstatoval, žalovaný správní orgán také náležitě posoudil existenci překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu a jeho závěr tom, že na žalobkyni nelze vztáhnout překážku vycestování považuje za správný a v souladu se zákonem, jakož i v souladu s dalšími skutečnostmi zjištěnými ve správním řízení.

Proti zamítavému rozsudku Městského soudu v Praze podala žalobkyně (stěžovatelka) včas kasační stížnost, ve které jednak namítá nesprávné posouzení právní otázky soudem [§ 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního – dále jen „s. ř. s.“] a jednak poukazuje i na vady řízení [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Podle stěžovatelky vady řízení spočívají zejména v tom, že žalovaný při zjišťování skutkové podstaty, ze které při rozhodování vycházel, porušil základní zásady řízení upravené v oddílu 2 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) a že předmětná skutková podstata nemá oporu ve spisech. Žalovaný zejména nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí, čímž porušil § 3 odst. 4 a § 34 odst. 1 správního řádu, nedostatečně také objasnil důvody, které ho vedly k vydání rozhodnutí, čímž porušil povinnost vyplývající mu z § 47 odst. 3 správního řádu. Nerespektoval dále ani postupy a kritéria daná mu pro řízení o udělení azylu Úřadem vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, a proto rozhodoval na základě důkazů, které nebyly úplné, čímž porušil i povinnosti vyplývající z § 32 odst. 1 a § 34 odst. 1 správního řádu. Městský soud v Praze, stejně tak jako žalovaný, rozhodoval toliko na pozadí nepřesných informací. Rozhodnutí žalovaného i Městského soudu v Praze se opírala výhradně o zprávu Ministerstva zahraničí USA a z toho důvodu nebyla dostatečně posouzena politická situace a stav dodržování lidských práv na Ukrajině.

Jak stěžovatelka dále namítá, žalovaný jí v průběhu řízení neposkytl odpovídající právní pomoc a poučení, čímž jí znemožnil účinně hájit a uplatňovat její práva. Splnění podmínek pro udělení azylu pak neměl žalovaný hodnotit pouze podle zákona o azylu, ale měl též posoudit důvodnost udělení humanitárního azylu respektive azylu za účelem sloučení rodiny v kontextu závazků vyplývajících České republice z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod z roku 1950 a Úmluvy o právech dítěte z roku 1989. Podmínka, podle které se osoba musí nacházet mimo území země původu, aby byla uprchlíkem, navíc neznamená, že nutně musí zemi původu opustit ilegálně a neznamená dokonce ani to, že zemi původu musí opustit z důvodu opodstatněných obav. Podle „Příručky k postupům a kritériím pro uprchlíky“ je pak třeba také hodnotit,

zda se o počínání žadatele o azyl dozvěděly úřady země jeho původu a jakým způsobem je posuzují.

Stěžovatelka proto navrhla, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek Městského soudu v Praze a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Závěrem stěžovatelka navrhla, aby její kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek.

V doplnění kasační stížnosti ze dne 6. 12. 2004 (toto doplnění kasační stížnosti bylo Nejvyššímu správnímu soudu znovu doručeno i s podáním ze dne 2. 2. 2005) stěžovatelka dále konstatovala, že ji ukrajinské úřady evidují jako emigranta, který na území České republiky požádal o azyl.

Ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 14. 7. 2005 žalovaný uvedl, že kasační stížnost považuje za částečně nepřipustnou, celkově pak za značně obecnou. Žádosti o udělení azylu použila stěžovatelka jako prostředku legalizace svého pobytu na území České republiky. Navrhl proto zamítnutí kasační stížnosti a nepřiznání odkladného účinku.

Kasační stížnost není důvodná.

Výtka směřující vůči zjišťování skutkové podstaty a nedostatečnému dokazování ve správním řízení nemůže před Nejvyšším správním soudem obstát. Žalovaný provedl ve věci dostatečné dokazování; použil k tomu nejen stěžovatelčinu žádost o udělení azylu a protokol o pohovoru, který byl se stěžovatelkou proveden podle § 23 zákona o azylu, ale též Zprávu Ministerstva zahraničí USA o stavu dodržování lidských práv na Ukrajině. V řízení o udělení azylu užívá žalovaný takových důkazních prostředků standardně a Nejvyšší správní soud proti tomu nic nenamítá: tyto prostředky totiž umožňují správnímu orgánu seznámit se jak s obecnou situací v zemi původu, tak s konkrétním životním příběhem žadatele a s okolnostmi, které jej vedly k odchodu z vlasti. Není tedy zcela zřejmé, v čem stěžovatelka spatřuje nedostatečnost zjištění skutkové podstaty a dokazování ve správním řízení. Ve správním řízení ostatně doplnění případných dalších důkazních prostředků stěžovatelka nenavrhla, ač k tomu měla možnost.

K námitce, že v souvislosti s problematikou humanitárního azylu a azylu za účelem sloučení rodiny měl žalovaný postupovat v souladu s mezinárodními závazky České republiky, Nejvyšší správní soud v první řadě uvádí, že odkaz na mezinárodní úmluvy učinila stěžovatelka pouze v obecné rovině, která brání konkrétnímu přezkumu. I pokud by soud pominul tento fakt, ani pak taková námitka nemůže obstát. Jak již totiž dříve Nejvyšší správní soud mimo jiné konstatoval ve svém rozsudku ze dne 17. 9. 2003 (č. 28/2003 Sb.NSS) „Manželství s občanem České republiky pojmově vylučuje udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu, neboť občanu České republiky nemůže být v České republice azyl udělen... Manželství s občanem České republiky samo o sobě nepředstavuje případ hodný zvláštního zřetele, pro nějž by bylo možno udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu.“ K tomu je třeba ještě dodat, že stěžovatelka podala žádost o udělení azylu až po několikaletém pobytu v České republice, což svědčí o určité účelovosti její žádosti. Z tohoto tedy plyne, že stěžovatelčin případ není rozhodně případem hodným zvláštního zřetele, jak to vyžaduje ustanovení § 14 zákona o azylu, nýbrž případem běžným.

K dalším námitkám soud v první řadě připomíná, že stěžovatelka si v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu byla vědoma toho, že důvody, pro něž o azyl požádala, neodpovídají zcela přesně podmínkám pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

S ohledem na tento fakt proto stěžovatelka žádala o humanitární azyl případně o azyl za účelem sloučení rodiny na základě své tíživé životní situace, kterou odůvodnila toliko tím, že jí ukrajinské úřady zamítly žádost o vydání ukrajinského cestovního dokladu. Dalším důvodem pro udělení azylu pak měla být její svatba s občanem ČR; z tohoto manželství má stěžovatelka dceru. Z výše uvedeného ovšem vyplývá, že Nejvyšší správní soud již nemůže přihlížet k námitce stěžovatelky, že ji ukrajinské úřady evidují jako emigranta, který na území České republiky požádal o azyl. Ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s. totiž stanoví, že ke skutečnostem, které stěžovatel uplatní poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí se již nepřihlíží. K námitkám, že žalovaný neposkytl stěžovatelce právní pomoc a poučení a dále že nepostupoval podle „Příručky k postupům a kritériím pro uprchlíky“, pak Nejvyšší správní soud nepřihlížel z důvodu jejich nepřípustnosti. Podle § 104 odst. 4 s. ř. s. je totiž kasační stížnost nepřípustná v té části, ve které se opírá o důvody, které stěžovatel neuplatnil v řízení před soudem, jehož rozhodnutí má být přezkoumáno, ač tak učinit mohl.

Nad rámec odůvodnění tohoto rozhodnutí Nejvyšší správní soud dodává, že otázku společného soužití s občanem České republiky na území tohoto státu z důvodu sňatku nelze řešit prostřednictvím institutu azylu, jehož účel je zcela odlišný. Na životní situaci, ve které se stěžovatelka nachází a pro kterou o azyl žádá, se vztahuje právní úprava obsažená v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů.

Stěžovatelka tedy se svými námitkami neuspěla. Jelikož v řízení o kasační stížnosti nevyšly najevo žádné vady, k nimž je nutno přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

Žádost stěžovatelky o přiznání odkladného účinku její kasační stížnosti se – s ohledem na zamítnutí kasační stížnosti – stala bezpředmětnou.

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně (stěžovatelka) nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 8. prosince 2005

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu

